

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS NUTARTIS

2023 m. rugpjūčio 31 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė), Gedimino Sagačio ir Jūratės Varanaukaitės, susipažinusi su 2023 m. rugpjūčio 25 d. paduotu **atsakovų I. R. ir B. M.** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. liepos 4 d. nutarties peržiūrėjimo

n u s t a t ė :

Kasaciniu skundu atsakovai prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. liepos 4 d. nutartį ir Vilniaus apygardos teismas 2023 m. vasario 20 d. sprendimą bei priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti.

Atsakovų kasacinis skundas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą, ir argumentuoti pagrįsti, kad šis teisės pažeidimas turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, ir argumentuoti pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovai kasaciniame skunde nurodė šiuos argumentus: 1) teismai, taikydami dovanojimo sutartį reglamentuojančią Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.465 straipsnio 1 dalį, padarė nepagrįstą išvadą, kad nereikšminga yra aplinkybė, jog byloje nebuvo pateikta įrodymų, pagrindžiančių dovanojimo sandorio atlygintinumą, nes siekiant konstatuoti, kad toks sandoris yra apsimestinis, esą užtenka nustatyti ydingą sandorio šalių valią. Tokia teismų išvada prieštarauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2010 suformuotai taisyklei, kad nesvarbu, kokiais motyvais remdamasis dovanotojas suteikia dovaną kitai šaliai, svarbu, kad jo valia buvo perduoti turtą nereikalaujant, kad apdovanotasis pateiktų turtinio pobūdžio patenkinimą, todėl tik nustačius, jog iš tikrųjų šalys buvo susitarusios taip, kad už dovaną bus atsiųginta, sutartis kvalifikuotina kaip apsimestinis sandoris, ir, jeigu tikrasis (pridengtas) susitarimas atitinka įstatymus, taikytinos tokį sandorį reglamentuojančios taisyklės; 2) taikydami CK 6.465 straipsnio 1 dalį teismai neteisėtai įvertino dovanojimo sandorio sudarymo motyvą. Dovanojama gali būti siekiant atsidėkoti ne būtinai pačiam apdovanotajam, bet ir kitam asmeniui, kuris priimdamas padėką gali nurodyti, kam dovanotojas turėtų padovanoti tam tikrą turtą. Todėl vien tai, kad dovanojoja itin mažą žemės sklypo dalį padovanojo norėdama atsidėkoti ne pačiam apdovanotajam, o savo gerai draugei, nesudarė pagrindo išvadai, kad pats dovanojimo sandoris buvo atlygintinis; 3) CK 1.87 straipsnio 1 dalies neteisėtas taikymas pasireiškė tuo, kad teismai, netirdami ir nevertindami sandorio, kurį neva buvo siekiama pridengti dovanojimo sutartimi, požymių, jų nenustatinėję ir dėl jų nepasisakę, nepagrįstai sprendė, kad atsakovai sudarė ne dovanojimo, o būtent pirkimo–pardavimo sandorį; 4) dovanojimo sutarties pripažinimas pirkimo–pardavimo sutartimi, nenustačius daikto sutartinės kainos, neatitiko kasacinio teismo suformuotų taisyklių tokio pobūdžio bylose (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2010); 5) konstatavę, kad dovanojimo sutartis buvo sudaryta tam, kad išvengtų bendrasavininkų pirmumo teisės įgyti ginčo turtą, tačiau nesant įrodymų, pagrindžiančių tokio sandorio atlygintinumą, teismai turėjo ne pripažinti sandorį apsimestiniu, o tirti, ar yra pagrindas laikyti šį sandorį niekiniu ir negaliojančiu kitu pagrindu (dėl sandorio prieštaravimo viešajai tvarkai ir gerai moralei). Sandorio negaliojimo pagrindų konstatavimo pasekmės yra skirtingos ir pirkėjo teisių ir pareigų perkėlimas pagal CK 4.79 straipsnio 3 dalį, pripažinus sandorį niekiniu ir negaliojančiu CK 1.81 straipsnio 1 dalyje įtvirtintu pagrindu, yra negalimas; 6) teismas, tenkindamas ieškovo reikalavimą dėl pirkėjo teisių ir pareigų jiems perkėlimo, neatsižvelgė į tai, kad ieškovai nebuvo vieninteliai žemės sklypo bendraturčiai, todėl teismai pakeitė turinčių pirmumo teisę įgyti žemės ūkio paskirties žemės sklypą, eilę, nors įstatymas tokios galimybės nenumato; 7) sudarydamas žemės sklypo dalių pirkimo–pardavimo sutartis su kitais atsakovais, atsakovas buvo žemės sklypo bendrasavininku pagal dovanojimo sutartį, todėl CK 4.79 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos neturėjo būti laikomasi, o pripažinus dovanojimo sandorį negaliojančiu, pirkėjo teisių ir pareigų perkėlimas ieškovams pagal tokius sandorius negalimas, nes jų sudarymo metu CK 4.79 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos neturėjo būti laikomasi. Tokiu atveju turėtų būti taikoma restitucija.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamo teismo procesinio sprendimo motyvais ir jų pagrindu

padarytomis išvadomis, vertina, kad kasaciniame skunde nekeliamas teisės klausimų, atitinkančių CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentai nepagrindžia, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui (CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punktą). Kasacinio skundo argumentai taip pat nepagrindžia nukrypimo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimo.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio ir 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Žyminį mokesčių už atsakovus sumokėjo jų atstovė advokatė R. T., todėl atsisakius priimti kasacinį skundą jai grąžintinas už kasacinį skundą sumokėtas žyminis mokestis (CPK 350 straipsnio 4 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiems asmenims.

Grąžinti R. T. (a. k. (duomenys neskelbtini) 3733 (tris tūkstančius septynis šimtus trisdešimt tris) Eur žyminio mokesčio, sumokėto 2023 m. rugpjūčio 24 d. akcinės bendrovės „SEB bankas“ mokėjimo nurodymu Nr. 80485.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Sigita Rudėnaitė

Gediminas Sagatys

Jūratė Varanauskaitė